Neuvotteleva virkamies Sami Niemi
Vanhempi hallitussihteeri Teemu Nikula

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN LISÄSELVITYS METSÄSTYSLAIN MUUTTAMISTA KOSKEVAAN HALLITUKSEN ESITYKSEEN (HE 28/2017)

Maa- ja metsätalousvaliokunta on käsitellyt hallituksen esitystä 28/2017 30.5. ensimmäisessä valmistelevassa kokouksessa. Kokouksen jälkeen maa- ja metsätalousministeriöltä pyydettiin lisäselvitystä 34a §:stä ja sen suhteesta metsästyslain 33 §:ään sekä lain voimaantuloa koskevista ajankohdista.

Lisäselvityksenä maa- ja metsätalousministeriö lausuu seuraavaa.

Ravintohoukutin

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa nousi esille 34 a §:ssä ehdotettu suurpetojen ravintohoukuttimen käytön kiellon vaikutus villisikojen ruokintapaikkoihin. Tähän maa- ja metsätalousministeriö esitti 23.5. olleessa kuulemisessa uuden muotoilun 34 a §:n 1 momenttiin. Valiokunnan 30.5.2017 pidetyn kokouksen jälkeen ministeriöltä pyydettiin edelleen lisäselvitystä 34a §:stä ylipäätään sekä ehdotetun uuden pykälän suhdetta vuonna 2015 muutettuun 33 §:n 2 momentin 3-kohtaan.

Ministeriö esittää vielä 34 a §:n 1 momenttia täsmennettäväksi. Täsmennyksessä on pyritty selkiyttämään uuden 34a §:n suhdetta pienten hirvieläinten ja villisikojen ruokintapaikkoihin sekä pienpetojen haaskapyyntiin. Lisäksi 34a §:n ravintohoukutinta koskevissa muotoiluissa on otettu huomioon 33 §:ssä säädetty.

Tavoitteena täsmennyksellä on ensinnäkin yhteen sovittaa ravintohoukutinta koskeva muotoilu vastaamaan 33 §:ssä säädettyä muotoilua. Lisäksi ravintohoukuttimen rajaaminen vain eläinperusteiseen ravintoon sulkisi pois kasviperäiset pienten hirvieläinten ja villisikojen ruokintapaikat kiellon ulkopuolelle. Tämä on tarpeen valvonnan selkiyttämiseksi. Karhu voidaan tavata myös villisian ruokintapaikalla eikä ihminen voi siihen mitenkään ennalta vaikuttaa.

Ministeriö ehdotti 23.5. täydentävässä vastineessaan, että suurpetojen eläinpohjaisten ravintohoukuttimien käyttö kiellettäisiin 1.6.-9.9. välisenä aikana. Ehdotettu 34a §:n 2 momentti olisi säilynyt ehdotetun kaltaisena. Tämä muutos toteutuessaan kuitenkin jättäisi suurpetojen houkuttelun ravinnolla ja pienpetojen haaskapyynnin lain soveltamisen ja lain valvonnan kannalta epäselvään tilanteeseen. Jatkovalmistelun aikana on osoittautunut, että valiokunnan huomioiden pohjalta jatkovalmistelu edellyttää tarkennusta.

Pykälän valiokuntavaiheen käsittelyn aikana on käynyt ilmeiseksi, että lain tasolla riittävän selkeän muotoilun löytäminen on osoittautunut haastavaksi maan eri osien erilaisten tilanteiden johdosta. Tästä syystä ministeriö ehdottaa valiokunnalle harkittavaksi, että laintasoisen sääntelyn sijasta mahdollinen suurpetojen - erityisesti karhun - houkuttelun kieltäminen tehtäisiin tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädettävän kiellon olisi kuitenkin syytä käsittää vain eläinpohjaiset ravintohoukuttimet, jotta lain soveltamisessa ja valvonnassa ei syntyisi ongelmaa villisikojen ja pienten hirvieläinten ruokinnan osalta.

Koska lähtökohtaisesti yllä mainittu sääntely kieltäisi pienpetojen houkutteluun tarkoitetut eläinperusteiset ravintohoukuttimet 1.6.-9.9. välisenä aikana niillä alueilla, jotka tulisivat kiellon piiriin, ei kattavaa koko maata

koskevaa kieltoa ole järkevää lain tasolla tehdä, vaan mahdollistaa kiellon rajaaminen valtioneuvoston asetuksella alueille, joissa se karhun metsästyksen valvonnan kannalta on tarpeen. Toisaalta 2 momentissa olisi syytä rajata mahdollisen kiellon ulkopuolelle pienpetojen pyynnissä käytettyjen loukkujen ja rautojen suojusten sisällä käytettävien syöttien käyttäminen. Vastaavasti yritysmuotoisen suurpetojen houkuttelua koskeva sääntely olisi syytä täsmentää vastaamaan edeltäviä momentteja.

Edellä todettuun viitaten, ministeriö kunnioittavasti esittää valiokunnalla harkittavaksi 34a §:ää muotoiltavaksi seuraavaksi:

> **Valtioneuvoston asetuksella voidaan alueellisesti kieltää riistaeläinten tarkoituksellinen houkuttelu haaskaa tai muuta ihmisen perustamaa eläinperäiseen ravintoon tai hajuun perustuvaa houkutinta sekä ihmisten ja kotieläinten ravinnoksi tarkoitettuja elintarvikejalosteita hyväksi käyttäen 1.6.-9.9. välisenä aikana, jos se on tarpeen 33 §:n 2 momentin 3-kohdassa säädetyn kiellon valvonnan tehostamiseksi.**
>
> **Edellä 1 momentin nojalla säädettävä kielto ei kuitenkaan voi koskea pyyntivälineenä käytetyn loukun tai rautojen suojuksen sisällä käytettäviä syöttejä ketun, mäyrän, hillerin, näädän, supikoiran ja minkin metsästyksessä.**
>
> **Edellä 1 momentin nojalla säädettävä kielto ei koske yritystä**, jonka kaupparekisteriin ilmoitetun toiminnan laatu tai toimiala on luontokuvaus- ja katselutoiminta Tällaiseen yritykseen sovelletaan mitä kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011) säädetään.
>
> Edellä **2** momentissa tarkoitetun ravintohoukuttimen sijaintipaikassa on oltava tiedot ravintohoukuttimen ylläpitäjästä yhteystietoineen ja paikasta, jossa kuluttajaturvallisuuslain mukainen turvallisuusasiakirja on nähtävissä. Ravintohoukuttimesta on tehtävä ilmoitus paikkatietoineen Suomen riistakeskukselle.
>
> Ravintohoukuttimen käyttämisessä on lisäksi noudatettava, mitä eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa (517/2015) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään käsittelemättömien sivutuotteiden käytöstä luonnonvaraisten eläinten ruokintaan sekä jätteiden hävittämisestä. Haaskaruokintapaikkaa koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta ja rekisteristä säädetään eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010).

Lain voimaantulo

Maa- ja metsätalousvaliokunnan 30.5. pidetyn kokouksen jälkeen maa- ja metsätalousministeriötä pyydettiin selkiyttämään Suomen riistakeskuksen lausunnon johdosta 27 §:n voimaantuloa Tämän lisäksi ministeriö osaltaan haluaa tarkentaa voimaantuloa koskevia säännöksiä HE:n antamisen jälkeen tietoon tulleiden uusien näkemysten johdosta.

Suomen riistakeskus esitti lausunnossaan harkittavaksi, että hirvieläinten pyyntilupa-aluetta voitaisiin täydentää lupapäätösajankohdan jälkeen pyyntilupa-alueeseen kiinteästi liittyvällä alueella.

Vastineessaan lähtökohtaisesti maa- ja metsätalousministeriö ei pitänyt kannatettavana, että lupapäätöksessä sallitut alueet täydentyisivät hallintopäätösmenettelyn jälkeen uusilla alueilla. Tämä olisi metsästyksen valvonnan kannalta ongelmallista. Kyse on siitä, että metsästysseurueen on hyvissä ajoin varmistettava ne alueet, joilla se metsästää pyyntiluvan nojalla ja joiden perusteella hallinnollinen päätös tehdään. Yli 90 % hirviseurueista on jo Oma riista -palvelun piirissä, joka tarkoittaa, että kaikki seuran tai seurueen lupa-alueet ovat sähköisesti palvelussa.

Ministeriö ehdotti, että Riistakeskuksen esitystä ei otettaisi lain voimaantuloa koskevaan säännökseen, sillä hyvän hallinnon periaatteiden mukaista on, että metsästys olisi selkeästi sallittu vain sillä alueella mikä lupapäätöksessä on ratkaistu. Ministeriö totesi, että kyseessä on valituskelpoinen päätös ja lupa-alueen muuttuminen ilman hallinnollista täydentävää ratkaisua päätöksen jälkeen on ongelmallista.

Valiokunta on kuitenkin pyytänyt ministeriötä esittämään siirtymäsäännöstä tältä osin.

Maa- ja metsätalousministeriö esittää kuitenkin tässä vaiheessa alla olevat muutokset lain pykälien voimaantuloon. Näistä merkittävin muutos koskee suurpetojen metsästyksessä edellytettävän metsästyksen johtajan edellytystä, jota ministeriö ehdottaa tulemaan voimaan vasta vuoden 2018 alusta, jotta Suomen riistakeskus ehtii kouluttamaan tarvittavat metsästyksenjohtajat. Tässä muotoilussa oletuksena on, että loppuvuoden aikana viestinnällä tavoitetaan kaikki hirviseurueet huolehtimaan lupa-alueistaan ennen hakemusta jättämistä.

Ministeriön ehdottama voimaantulosäännös kuuluisi seuraavasti:

> Tämä laki tulee voimaan päivänä elokuuta 2018. Lain 26 §, 27 § ja 30 a §, 34 a § ja 41 b §:n 3—6 momentti tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018. Lisäksi 30 §:ssä säädetty velvollisuus metsästyksen johtajasta karhun, suden, ja ilveksen metsästyksessä tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.
>
> Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 30 §:n nojalla annetut valtioneuvoston asetukset sekä lain voimaan tullessa voimassa olleiden 21 ja 38 §:n nojalla annetut maa- ja metsätalousministeriön asetukset jäävät voimaan. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyt hirvieläimen pyyntiluvat ja poikkeusluvat jäävät voimaan.
>
> Maa- ja metsätalousministeriö, Suomen riistakeskus sekä riistanhoitoyhdistykset voivat ryhtyä ennen tämän lain voimaantuloa täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Yllä mainittu voimaantulosäännös tarkoittaa lain 27 §:n osalta sitä, että hallinnolla on puoli vuotta aikaa viestiä kaikille seuroille siitä, että hirvieläinten pyyntilupa-alueet on oltava varmistetut ennen huhtikuun 2018 pyyntilupien hakemista.

Mikäli valiokunta haluaa yllä todetusta huolimatta mahdollistaa hallinnollisesti poikkeuksellinen menettely hirvieläinten pyyntilupiin liittyvällä siirtymäajalla, niin tältä osin ministeriö tarvitsee lisäaikaa säännöksen muotoiluun yhdessä Suomen riistakeskuksen asiantuntijoiden kanssa.